

Zodpovednosť za škodu samosprávy  
a  
nová protikorupčná legislatíva

Vlado Pirošík

Lúčky pri Kremnici

23. júl 2011

# Zodpovednosť za škodu

- Čl. 46 Ústavy SR

(1) Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. (3) Každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

- Zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov

- Okruhy zodpovednosti:

- zodpovednosť za škodu spôsobenú protiprávnym rozhodnutím,
- zodpovednosť za škodu spôsobenú protiprávnym zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe,
- zodpovednosť za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom

# Základné pojmy

- **Nezákoným rozhodnutím** je rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré je v rozpore s právnym poriadkom Slovenskej republiky alebo záväzkami Slovenskej republiky vyplývajúcimi z platnej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, a bolo z dôvodu nezákonnosti zrušené alebo zmenené príslušným orgánom. Toto rozhodnutie môže byť vydané najmä v občianskom súdnom konaní, v správnom konaní alebo v trestnom konaní.
- **Nesprávnym úradným postupom** je porušovanie povinností pri uskutočňovaní úkonov v konaní, najmä jeho nesprávne vykonanie alebo vykonanie bez splnenia zákonných podmienok. Nesprávnym úradným postupom je aj opomenutie urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote. Aj nevydanie rozhodnutia je nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup je možné považovať i iné nekonanie príslušného orgánu, teda nevykonávanie úradného postupu.
- **Škodou** je majetková ujma vyjadriteľná v peniazoch.

# Zodpovednosť za škodu

- Do roku 2004 neexistovala zákonná úprava zodpovednosti samosprávy.
- Komentár k zákonu č. 514/2003 Z. z. :
- *“So zavedením samosprávy v právnom poriadku Slovenskej republiky prestal byť štát jediným nositeľom verejnej moci. Prijatím samosprávnych zákonov sa vytvorili nevyhnutné predpoklady pre novú úpravu nielen zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánom štátu, ale aj škodu spôsobenú orgánmi obcí a vyšších územných celkov pri výkone samosprávnych funkcií, a to napr. rozhodnutím týchto orgánov alebo ich nesprávnym úradným postupom. “*
- *„Vzhľadom na to, že k vydávaniu nezákonných rozhodnutí dochádza vo väčšine prípadov v rámci zákonom stanovených procesných postupov, vymedzuje sa okruh poškodených predovšetkým na okruh účastníkov konania, ktorým vznikla škoda. Poškodeným však môže byť aj osoba, s ktorou sa nekonalo ako s účastníkom konania, hoci ním byť mala. Tým sa priznáva aktívna legitímácia na podanie žaloby aj tým, ktorí boli kvôli procesnej chybe vylúčení z prejednávania veci. “*

# Nezákonné rozhodnutie obce ako štátneho orgánu

- Na uplatnenie nároku na náhradu škody musia byť v prvom kroku splnené tri podmienky:

1. právoplatnosť rozhodnutia,
2. nezákonnosť rozhodnutia,
3. vyčerpanie všetkých riadnych opravných prostriedkov.

(Výnimky - ničotný/nulitný právny akt, vykonateľný neprávoplatný akt a prípad hodný osobitného zreteľa - § 6 ods. 2 - 4)

- Nárok na náhradu škody je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o s príslušným orgánom (ministerstvom).
- Ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do **šiestich mesiacov** odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti **na súde**.

# Nesprávny úradný postup obce ako štátneho orgánu

- Na uplatnenie nároku na náhradu škody nemusia byť splnené podmienky nezákonnosti a právoplatnosti rozhodnutia, resp. aj vyčerpanie všetkých riadnych opravných prostriedkov.
- Nárok na náhradu škody je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o s príslušným orgánom (ministerstvom).
- Ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

# Nezákonné rozhodnutie obce ako samosprávneho orgánu

- Na uplatnenie nároku na náhradu škody musia byť v prvom kroku splnené tri podmienky:
  1. právoplatnosť rozhodnutia,
  2. nezákonnosť rozhodnutia (zrušenie, resp. zmena iným orgánom),
  3. vyčerpanie všetkých riadnych opravných prostriedkov.
- Nárok na náhradu škody je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného s obcou (starostom).
- Ak obec (starosta) neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

# Nesprávny úradný postup obce ako samosprávneho orgánu

- Na uplatnenie nároku nemusia byť splnené podmienky nezákonnosti a právoplatnosti rozhodnutia, a vyčerpania všetkých riadnych opravných prostriedkov.
- Nárok na náhradu škody je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného s príslušnou obcou (starostom).
- Ak obec neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.



# A čo ďalej...?

- Súd skúma:
  - aktívnu legitímáciu (t. j. právo poškodeného žalovať)
  - lehotu (t. j. ne/premlčateľnosť nároku – 3, resp. 10 rokov)
  - kauzálny nexus (t. j. príčinnú súvislosť medzi NR/NDP obce a vzniknutou škodou)
  - spôsob a rozsah škody (skutočná škoda, ušlý zisk, nemajetková ujma v peniazoch,...)
- Regresné konanie:
  - Štát si musí vymáhať od obce regresnú náhradu za škodu spôsobenú obcou pri prenesenom výkone a obec si musí následne vymáhať náhradu od príslušného zamestnanca
  - Obec si však nemusí vymáhať škodu od zamestnanca pri škode na originálnych kompetenciách (§ 24 ods. 1)...

# Nová protikorupčná legislatíva

- platové pomery starostov (od 1. 6. 2011)
- zmeny vo verejnom obstarávaní (od 1. 4. 2011)
- zmeny v trestnom práve (od 1. 9. 2011?)
- nakladanie s majetkom obcí (od 1. 1. 2011)
- povinné zverejňovanie zmlúv, objednávok a faktúr (od 1. 1. 2011)

# Trestný zákon

- Marenie úlohy verejným činiteľom
- § 327a
- „Verejný činiteľ, ktorý z nedbanlivosti pri správe majetku štátu, majetku obce, majetku vyššieho územného celku alebo majetku verejnoprávnej inštitúcie nesplní povinnosť vyplývajúcu z jeho právomoci, a spôsobí tým škodu veľkého rozsahu (t. j. 133 tisíc eur), alebo spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví viacerých osôb alebo smrť viacerých osôb potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.“.

# Zákon o majetku obcí

- od 1. 7. 2009
- § 9a zák. č. 258/2009 Z. z.
  
- 5 výnimiek z pravidla povinných súťaží pri prevode majetku:
  - a) kúpa bytu alebo pozemku podľa zákona č. 182/1993 Z. z.
  - b) kúpa pozemku zastavaného stavbou vo vlastníctve nadobúdateľa vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou
  - c) podiel majetku obce, ktorým sa realizuje zákonné predkupné právo (§ 602 a nasl. OZ)
  - d) kúpa hnuteľnej veci, ktorej zostatková cena je nižšia ako 3 500 eur
  - e) v prípadoch hodných osobitného zreteľa, o ktorých obecné zastupiteľstvo rozhodne trojpätinovou väčšinou VŠETKYCH, (už) nie prítomných poslancov

# Zákon o majetku obcí

- od 1. 7. 2009
- § 9a ods. 9 zák. č. 258/2009 Z. z.
  
- 3 výnimky z pravidla povinných súťaží pri prenájme majetku:
  - a) nájom hnuteľnej veci vo vlastníctve obce, ktorej zostatková cena je nižšia ako 3 500 eur
  - b) nájom majetku obce, ktorého trvanie neprekročí desať dní v kalendárnom mesiaci
  - c) prípady hodné osobitného zreteľa, o ktorých obecné zastupiteľstvo rozhodne trojpätinovou väčšinou VŠETKÝCH poslancov

# Zákon o majetku obcí

- Pri prevodoch a prenájmoch majetku obce z dôvodu hodného osobitného zreteľa, o ktorých obecné zastupiteľstvo rozhodne trojpätinovou väčšinou všetkých poslancov, pričom osobitný zreteľ musí byť zdôvodnený; zámer previesť majetok týmto spôsobom je obec povinná zverejniť najmenej 15 dní pred schvaľovaním prevodu obecným zastupiteľstvom na svojej úradnej tabuli a na svojej internetovej stránke, ak ju má obec zriadenú, pričom tento zámer musí byť zverejnený počas celej tejto doby.

# Zákon o majetku obcí

## • § 9b

(1) Fyzická osoba, ktorá má v obci trvalý pobyt, sa môže domáhať neplatnosti právneho úkonu alebo určenia vlastníctva obce k majetku, ktorý bol obcou prevedený na tretiu osobu, ak prevod majetku obce nebol realizovaný na základe obchodnej verejnej súťaže, 22b) dražbou 22c) alebo priamym predajom najmenej za cenu stanovenú podľa osobitného predpisu, 22d) okrem prípadov, keď tento zákon iný spôsob prevodu pripúšťa.

(2) Žalobu podľa odseku 1 je možné podať na súde do jedného roka odo dňa prevodu vlastníckeho práva z majetku obce na nadobúdateľa.

# INFOZÁKON: povinné zverejňovanie

- § 5 – § 5b

- 4 kategórie

1. Všeobecné – § 5 ods. 1

2. Špeciálne – § 5 ods. 2

3. Majetkové – § 5 ods. 6

4. Zmluvy, objednávky, faktúry – § 5a – 5b



# Všeobecné

- spôsob, ktorým boli PO zriadené, ich právomoci, kompetencie a organizačnú štruktúru,
- miesto, čas a spôsob akým u PO možno získať informácie na žiadosť,
- informácie o tom, kde je možné podať žiadosť, návrh, podnet a sťažnosť a tiež údaje o tom, kde, kedy a ako je možné podať opravný prostriedok,
- postup, ktorý musia PO dodržiavať pri vybavovaní žiadosti a lehotu, v rámci ktorej musia rozhodnúť,
- prehľad predpisov, pokynov, inštrukcií a výkladových stanovísk,
- sadzobník správnych poplatkov a sadzobník úhrad za sprístupnenie informácií

# Špeciálne

termíny zasadnutí zastupiteľstva a komisií a návrh ich programu

- zápisnice z verejných schôdzí
- texty predložených návrhov VZN
- texty schválených VZN do troch dní
- údaje o dochádzke poslancov na zastupiteľstvo a komisie do 3 dní
- menné výpisy o hlasovaní

# Majetkové

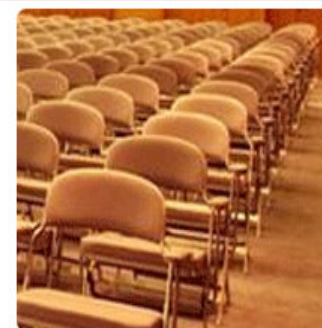
- popis majetkového transferu akejkoľvek nehnuteľnosti, resp. hnutelnej veci nad 20-násobok minimálnej mzdy, ktorú povinná osoba previedla na súkromnú osobu, a to:
  1. označenie veci, 2. dátum prevodu alebo prechodu, 3. právny titul a 4. identifikácia nadobúdateľa.

# Povinne zverejňovaná zmluva

- § 5a
- akákoľvek písomná zmluva povinnej osoby (bez ohľadu na predmet či hodnotu) uzavretá/podpísaná po 1. januári 2011, s výnimkou pracovných zmlúv a dohôd
- zverejňovanie v CRZ (napr. štátne orgány), na vlastnej webstránke (napr. samospráva a jej ROP0), resp. ak webstránka nie je zriadená, tak v Obchodnom vestníku

# Povinne zverejňovaná zmluva

- zverejnenie - podmienka účinnosti!
- nezverejnenie do 3 mesiacov - nulita právneho aktu (§ 47a ods. 4 OZ)
- nezverejňujú sa údaje v zmluvách chránené podľa osobitných zákonov
- ďalšie informácie - [www.justice.gov.sk](http://www.justice.gov.sk), [www.informatizacia.sk](http://www.informatizacia.sk), [www.crz.gov.sk](http://www.crz.gov.sk)



**Aktuálne**

- [Oprava chyby pri publikácii Usmernenia pre konverziu elektronických dokumentov](#)  
Tlačové správy, 09.05.2011
- [Aktualizácia usmernenia pre konverziu dokumentov, týkajúce sa zverejňovania zmlúv, objednávok a faktúr](#)  
Tlačové správy, 06.05.2011
- [Máte dobrý nápad na projekt eGovernmentu?](#)  
Tlačové správy, 05.05.2011

[Staršie správy](#)

**Kalendár udalostí**

- [World Summit on Information Society Forum 2011](#)  
16.05.2011
- [IKT Proposers Day - FP7](#)  
19.05.2011
- [Konferencia ITAPA 2011](#)  
25.05.2011

[Staršie udalosti](#)

**Sledované témy**

- [Prezentácie z workshopu Digitálna agenda pre Európu](#)  
19.05.2011
- [Ministerstvo vnútra zníži byrokraciu a ušetrí čas občanov](#)  
18.05.2011
- [Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 po prvý raz elektronicky](#)  
11.03.2011

[Staršie témy](#)

◀ **máj, 2011** ▶

Po	Ut	St	Š	Pi	So	Ne
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

[PRIDANIE UDALOSTI](#)

**Najnovšie na portáli**

**Anketa**

# Objednávky a faktúry

- § 5b
- povinné zverejňovanie vyhotovených objednávok - do 10 pracovných dní
- zverejňovanie doručených (došlých) faktúr - do 30 dní od úhrady
- vzťahuje sa aj na obecné ROP0 a obchodné spoločnosti
- zverejňovanie na vlastnom webovom sídle
- od 1.5.2011 len od sumy 1000 eur (bez DPH), do 30. 4. 2011 všetky (!)